

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice
1.3 Departamentul	Departamentul de Filosofie
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Filosofie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Teoria cunoașterii				
2.2 Titularul activităților de curs	Conf.univ.dr. Gerard Leonid Stan				
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf.univ.dr. Gerard Leonid Stan				
2.4 An de studiu	I	2.5 Semestrul	II	2.6 Tip de evaluare	E
2.7 Regimul disciplinei*					Ob

*OB – Obligatoriu / OP – Opțional / F – Facultativ

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					42
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					0
Examinări					2
Alte activități					0
3.7 Total ore studiu individual					69
3.8 Total ore pe semestru					125
3.9 Numărul de credite					5

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	-Nu este cazul
4.2 De competențe	-Nu este cazul

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	-Nu este cazul
5.2 De desfășurare a seminarului	-Nu este cazul

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	Demonstrează capacitatea de a utiliza concepte pentru a crea și înțelege generalizarile și de a le corela sau conecta la alte elemente, evenimente sau experiențe. Aplica metode și tehnici științifice pentru investigarea fenomenelor, dobândind noi cunoștințe sau corectând și integrând cunoștințele anterioare. Citește, interpretează și rezumă în mod critic informații noi și complexe din diverse surse. Utilizează metode științifice pentru cercetarea istoriei și a culturii. Analizează sursele înregistrate, cum ar fi dosarele autorităților publice, ziarele, biografiile și scrisorile, pentru a descoperi și a interpreta trecutul.
Competențe transversale	Descopera și dezvoltă o perspectivă individuală cu privire la rolurile, semnificația și scopul cuiva, inclusiv cu privire la ceea ce înseamnă a trăi, a muri și a fi om. Analizează în mod eficace, regulat și sistematic propriile acțiuni, performanțe și atitudini și face ajustările necesare, căutând oportunități de dezvoltare profesională pentru a elimina lacunele în materie de cunoștințe și practici în domeniile identificate. Arată un real interes pentru noutate, o deschidere pentru a câștiga experiență, găsește subiecte și teme fascinante, explorează activ și descopera noi domenii. Gândește folosind logica și raționamentul pentru a identifica punctele tari și punctele slabe ale soluțiilor alternative, concluziilor sau abordărilor problemelor. Da dovadă de competență interculturală și de respect față de valorile și normele culturale. Da dovadă de toleranță și de apreciere față de diferitele valori și norme deținute de persoane și culturi diferite și dezvoltate în circumstanțe diferite sau în momente și locuri diferite.

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general	Înțelegerea legăturilor și condiționărilor dintre elementele necesare și suficiente ce constituie temeiul epistemic al unei opinii și adevărul său, opine aflată în posesia unui subiect epistemic.
7.2 Obiectivele specifice	La finalizarea cu succes a acestei discipline, studenții vor fi capabili: • Să cunoască etape și modalități de realizare ale analizei clasice a cunoașterii; • Să înțeleagă relevanța filosofică a contraexemplurilor lui Gettier; • Să înțeleagă principalele modalități prin care o opinie poate fi fixată și întemeiată; • Să înțeleagă rolul constitutiv al adevărului pentru cunoaștere.

8. Conținut

8.1	Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Specificul teoriei cunoașterii; subiectul epistemic; cunoașterea de tip propozițional; cunoaștere tacită – cunoaștere explicită; cunoaștere <i>a priori</i> – cunoaștere <i>a posteriori</i>	- descrierea - expunerea problematizată - explicația - analiza conceptuală	- 2 ore - Flonta, Mircea, <i>Cognitio. O introducere critică în problema cunoașterii</i> , Editura ALL, București, 1994. - Larson, Erik J., Mitul inteligenței artificiale. De ce computerele nu pot gândi la fel ca noi, Editura Polirom, Iași, 2022.
2.	Scepticism vs. Epistemism; argumentele scepticismului și evaluarea lor critică	- descrierea - expunerea problematizată - explicația - analiza conceptuală	- 2 ore - Stan, Gerard, <i>Cunoaștere și adevăr</i> , Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006.
3.	Puncte de vedere asupra naturii opiniei; modalități de fixare a opiniei; problema modificării opiniilor	- conversația euristică - expunerea problematizată - explicația - analiza conceptuală	- 2 ore - Flonta, Mircea, <i>Cognitio. O introducere critică în problema cunoașterii</i> , Editura ALL, București, 1994.

			- Quine, W.V. & Ullian, J.S., <i>Țesătura opiniilor</i> , Editura Paralela 45, Pitești, 2007.
4.	Analiza tradițională a cunoașterii; opinia adevărată reprezintă cunoaștere?	- descrierea - expunerea problematizată - explicația - analiza conceptuală	-2 ore - Flonta, Mircea, <i>Cognitio. O introducere critică în problema cunoașterii</i> , Editura ALL, București, 1994.
5.	Contraexemplele de tip Gettier la analiza clasică a cunoașterii	- descrierea - expunerea problematizată - explicația - analiza conceptuală	-2 ore - Flonta, Mircea, <i>Cognitio. O introducere critică în problema cunoașterii</i> , Editura ALL, București, 1994.
6.	Reliabilismul indicatorilor; reliabilismul proceselor cognitive	- conversația euristică - expunerea problematizată - explicația - analiza conceptuală	-2 ore - Stan, Gerard, <i>Cunoaștere și adevăr</i> , Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006.
7.	Simțurile ca sursă a cunoașterii; există o conexiune de tip special între simțuri și lucruri?	- descrierea - expunerea problematizată - explicația - analiza conceptuală	-2 ore - Stan, Gerard, <i>Cunoaștere și adevăr</i> , Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006. - Locke, John, <i>Eseu asupra intelectului omenesc</i> , Vol. I, Editura Științifică, București, 1961.
8.	Rațiunea ca sursă a cunoașterii; doctrina ideilor înnăscute	- conversația euristică - expunerea problematizată - explicația - analiza conceptuală	-2 ore - Descartes, Rene, <i>Discurs despre metoda</i> , Editura Academiei, București, 1990. - Cottingham, John, <i>Raționalistii: Descartes, Spinoza, Leibniz</i> , Editura Humanitas, București, 1998.
9.	Memoria, intuiția și mărturia ca surse ale cunoașterii	- descrierea - expunerea problematizată - explicația - analiza conceptuală	-2 ore- - Russell, Bertrand, <i>Problemele filosofiei</i> , Editura All, București, 2004. - Nagel, Jennifer, <i>Cunoașterea. O foarte scurtă introducere</i> , Editura Litera, București, 2020.
10.	Teorii ale întemeierii epistemice; teoriile fundametaliste	- conversația euristică - expunerea problematizată - explicația - analiza conceptuală	-2 ore - Flonta, Mircea, <i>Cognitio. O introducere critică în problema cunoașterii</i> , Editura ALL, București, 1994. - Haack, Susan, <i>Evidență și cercetare</i> , Editura Lumen, Iași, 2012.
11.	Teorii coerentiste ale întemeierii epistemice; fundementismul	- descrierea - expunerea problematizată - explicația - analiza conceptuală	-2 ore - Flonta, Mircea, <i>Cognitio. O introducere critică în problema cunoașterii</i> , Editura ALL, București, 1994. - Haack, Susan, <i>Evidență și cercetare</i> , Editura Lumen, Iași, 2012.
12.	Teorii ale adevărului; teoria adevărului	- conversația euristică	-2 ore

	corespondență	- expunerea problematizată - explicația - analiza conceptuală	- Stan, Gerard, <i>Cunoaștere și adevăr</i> , Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006. - Blackburn, Simon, <i>Adevărul. Călașa rățăciilor</i> , Editura Polirom, Iași, 2011
13.	Teorii coerentiste ale adevărului; teorii pragmatiste ale adevărului	- conversația euristică - expunerea problematizată - explicația - analiza conceptuală	-2 ore - Stan, Gerard, <i>Cunoaștere și adevăr</i> , Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006. - Blackburn, Simon, <i>Adevărul. Călașa rățăciilor</i> , Editura Polirom, Iași, 2011.
14.	Teoriile deflaționiste ale adevărului și relevanța lor epistemică	- conversația euristică - expunerea problematizată - explicația - analiza conceptuală	-2 ore - Tarski, Alfred, “Semantic Conception of Truth”, în <i>Philosophy and Phenomenological Research</i> , 4, 1943, pp. 341-375. - Stan, Gerard, <i>Cunoaștere și adevăr</i> , Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006.

Bibliografie:

- Blackburn, Simon, *Adevărul. Călașa rățăciilor*, Editura Polirom, Iași, 2011.
- Cottingham, John, *Raționalismul: Descartes, Spinoza, Leibniz*, Editura Humanitas, București, 1998.
- Dancy, Jonathan & Sosa, Ernest (eds.), *Dicționar de filosofie cunoașterii*, Vol. I, II, Editura Trei, București, 1999.
- Descartes, Rene, *Discurs despre metoda*, Editura Academiei, București, 1990.
- Flonta, Mircea, *Cognitio. O introducere critică în problema cunoașterii*, Editura ALL, București, 1994.
- Flonta, Mircea & Stoescu, Constantin & Ștefanov, Gheorghe, *Teoria cunoașterii – Teme. Texte. Literatură*, Editura Universității București, București, 1999.
- Haack, Susan, *Evidență și cercetare*, Editura Lumen, Iași, 2012.
- Hume, David, *Cercetare asupra intelectului omenesc*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1987.
- James, William, “Concepția pragmatismului asupra adevărului”, în Andrei Marga (ed.), *Filosofia americană*, vol. I, *Filosofia americană clasică*, Editura All, București, 2000, pp. 170-189.
- Kant, Immanuel, *Critica rațiunii pure*, Editura Științifică, București, 1969.
- Larson, Erik J., *Mitul inteligenței artificiale. De ce computerele nu pot gândi la fel ca noi*, Editura Polirom, Iași, 2022.
- Leibniz, G. W. , *Noi eseuri asupra intelectului omenesc*, Editura ALL, București, 2003.
- Locke, John, *Eseu asupra intelectului omenesc*, Vol. I, Editura Științifică, București, 1961.
- Lynch, Michael Patrick, *Internetul nostru. Știm mai mult, înțelegem mai puțin*, Editura Niculescu, București, 2017.
- Nagel, Jennifer, *Cunoașterea. O foarte scurtă introducere*, Editura Litera, București, 2020.
- Ch. S. Peirce, “Fixarea convingerii”, în vol. *Filosofia Americană*, volumul I, Andrei Marga (ed.), Editura All, București, 2000.
- Popper, Karl R., “Despre sursele cunoașterii și ale ignoranței”, în vol. *Conjecturi și infirmări*, Editura Trei, București, 2001, pp. 13-47.
- Rorty, Richard, *Obiectivitate, relativism și adevăr. Eseuri filosofice 1*, Editura Univers, București, 2000.
- Rorty, Richard, *Contingență, ironie și solidaritate*, Editura All, București, 1998.
- Russell, Bertrand, *Problemele filosofiei*, Editura All, București, 2004.
- Russell, Bertrand, *Cunoașterea lumii exterioare*, Editura Humanitas, București, 2013.
- Tarski, Alfred, “Semantic Conception of Truth”, în *Philosophy and Phenomenological Research*, 4, 1943, pp. 341-375.
- Quine, W.V. & Ullian, J.S., *Țesătura opiniilor*, Editura Paralela 45, Pitești, 2007.
- Schnädelbach, Herbert, *Introducere în teoria cunoașterii*, Editura Paralela 45, Pitești, 2007.
- Stan, Gerard, *Cunoaștere și adevăr*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006.
- Wittgenstein, Ludwig, *Despre certitudine*, Editura Humanitas, București, 2005.

8.2	Seminar / Laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Scepticismul și epistemismul în argumente și contraargumente	-expunerea problematizată; discuția; observația dirijată;	- 2 ore - Stan, Gerard, <i>Cunoaștere și</i>

		observația independentă; explicația; conversația euristică	<i>adevăr</i> , Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006.
2.	Opiniile și fixarea opiniilor	- expunerea problematizată; discuția; observația dirijată; observația independentă; explicația; conversația euristică	- 2 ore - Ch. S. Peirce, “Fixarea convingerii”, în vol. <i>Filosofia Americană</i> , volumul I, Andrei Marga (ed.), Editura All, București, 2000.
3.	Opiniile evidente prin ele însele și ipotezele	expunerea problematizată; discuția; observația dirijată; observația independentă; explicația; conversația euristică	- 2 ore - Quine, W.V. & Ullian, J.S., <i>Țesătura opiniilor</i> , Editura Paralela 45, Pitești, 2007.
4.	Logica cunoașterii: inducția, deducția, abducția	- expunerea problematizată; discuția; observația dirijată; observația independentă; explicația; conversația euristică	- 2 ore - Quine, W.V. & Ullian, J.S., <i>Țesătura opiniilor</i> , Editura Paralela 45, Pitești, 2007.
5.	Analiza clasică a cunoașterii	- expunerea problematizată; discuția; observația dirijată; observația independentă; explicația; conversația euristică	- 2 ore - Flonta, Mircea, <i>Cognitio. O introducere critică în problema cunoașterii</i> , Editura ALL, București, 1994.
6.	Contraexemplele de tip Gettier	- expunerea problematizată; discuția; observația dirijată; observația independentă; explicația; conversația euristică	- 2 ore - Flonta, Mircea, <i>Cognitio. O introducere critică în problema cunoașterii</i> , Editura ALL, București, 1994.
7.	Doctrina empiristă asupra surselor cunoașterii	- expunerea problematizată; discuția; observația dirijată; observația independentă; explicația; conversația euristică	- 2 ore - Locke, John, <i>Eseu asupra intelectului omenesc</i> , Vol. I, Editura Științifică, București, 1961.
8.	Doctrina raționalistă asupra surselor cunoașterii	- expunerea problematizată; discuția; observația dirijată; observația independentă; explicația; conversația euristică	- 2 ore - Descartes, Rene, <i>Discurs despre metoda</i> , Editura Academiei, București, 1990. - Cottingham, John, <i>Raționaliștii: Descartes, Spinoza, Leibniz</i> , Editura Humanitas, București, 1998.
9.	Teoria ideilor înnăscute; argumente pro și contra	- expunerea problematizată; discuția; observația dirijată; observația independentă; explicația; conversația euristică	- 2 ore - Cottingham, John, <i>Raționaliștii: Descartes, Spinoza, Leibniz</i> , Editura Humanitas, București, 1998. - Descartes, Rene, <i>Discurs despre metoda</i> , Editura Academiei, București, 1990.
10.	Filosofia transcendențială și posibilitatea cunoașterii	- expunerea problematizată; discuția; observația dirijată; observația independentă; explicația; conversația euristică	- 2 ore - Kant, Immanuel, <i>Critica rațiunii pure</i> , Editura Științifică, București, 1969.
11.	Teorii asupra întemeierii epistemice: strategii liniare vs. strategii circulare	- expunerea problematizată; discuția; observația dirijată; observația independentă; explicația; conversația euristică	- 2 ore - Flonta, Mircea, <i>Cognitio. O introducere critică în problema cunoașterii</i> , Editura ALL, București, 1994. - Haack, Susan, <i>Evidență și</i>

			<i>cercetare</i> , Editura Lumen, Iași, 2012.
12.	Relevanța problematicii adevărului pentru epistemologie; adevărul și relația de corespondență	- expunerea problematizată; discuția; observația dirijată; observația independentă; explicația; conversația euristică	- 2 ore - Stan, Gerard, <i>Cunoaștere și adevăr</i> , Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006. - Blackburn, Simon, <i>Adevărul. Călăuza rățășilor</i> , Editura Polirom, Iași, 2011.
13.	Adevărul și coerența; adevărul ca expedient	- expunerea problematizată; discuția; observația dirijată; observația independentă; explicația; conversația euristică	- 2 ore - Stan, Gerard, <i>Cunoaștere și adevăr</i> , Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006. - James, William, “Concepția pragmatismului asupra adevărului”, în Andrei Marga (ed.), <i>Filosofia americană clasică</i> , Editura All, București, 2000, pp. 170-189.
14.	Adevărul, consens al comunității epistemice	- expunerea problematizată; discuția; observația dirijată; observația independentă; explicația; conversația euristică	- 2 ore - Rorty, Richard, <i>Obiectivitate, relativism și adevăr, Eseuri filosofice 1</i> , Editura Univers, București, 2000.

Bibliografie

Identică cu bibliografia cursului.

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Urmând cursurile și seminarele de *Teoria cunoașterii*, studenții învață care sunt principalele condiții pe care o opinie trebuie să le îndeplinească pentru a fi cunoaștere, dacă aceste condiții sunt suficiente, care sunt exigențele ce trebuie respectate pentru construcția unor temeuri epistemic suficiente, care sunt principalele tipuri de temeuri epistemic, care este rolul adevărului în cunoaștere și care sunt principalele teorii explicative și categorii de criterii ale adevărului. Creșterea progresivă a capacității de evaluare a statutului epistemic al opiniilor îi face pe absolvenții acestui curs capabili să stăpânească, teoretic și practic, o zonă fundamentală a filosofiei sistematice – epistemologia generală – crescându-le simțitor șansele de a fi angajați ca profesori de științe socio-umane sau în meserii care necesită o capacitate sporită de analiză și de gândire critică.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	- Stăpânirea și înțelegerea detaliată a modului în care a fost analizat conceptul de cunoaștere în etapa clasică a dezvoltării epistemologiei; - Înțelegerea semnificației contraexemplurilor lui Gettier;	- Examen scris	- 60%

	-Identificarea și înțelegerea principalelor surse din care un subiect epistemic își procură opiniile; -Înțelegerea rolului fundamental a adevărului în geneza cunoașterii; -Participarea obligatorie la cel puțin 10 cursuri.		
10.5 Seminar / Laborator	-Stăpânirea principalelor teorii privind natura și fixarea opiniilor; -Înțelegerea și stăpânirea principalelor perspective filosofice asupra întemeierii epistemice -Prezența activă la seminare. - Absolvirea cursului este condiționată de participarea activă la cel puțin 12 seminare. -Elaborarea și susținerea publică a două prezentări pentru seminar -Realizarea sistematică a temelor indicate la seminare	- Evaluarea referatelor - Evaluarea prezentării referatelor - Evaluarea temelor	- 40%

10.6 Standard minim de performanță:

Să înțeleagă semnificația filosofică a contraexemplurilor lui Gettier.

Să stăpânească principalele perspective filosofice asupra problemei adevărului.

Să stăpânească principalele perspective filosofice asupra problemei întemeierii epistemice.

Participarea obligatorie la 10 cursuri.

Participarea obligatorie la cel puțin 12 seminare și susținerea a două prezentări la seminar.

Să citească lucrările obligatorii din bibliografie (cele cu Bold).

Nota minimă pentru promovarea activităților de la seminare și intrarea în examen este 5.

Nota minimă pentru promovarea examenului din sesiune este 5.

Nota finală va fi calculată ca medie ponderată între nota de la seminar (40%) și cea din sesiune (60%), cu condiția ca ambele note să fie cel puțin 5.

Data completării,
26.09.2024

Titular de curs,
Conf.univ.dr. Gerard Leonid Stan

Titular de seminar,
Conf.univ.dr. Gerard Leonid Stan

Data avizării în departament,
27.09.2024

Director de departament,
Conf. univ. dr. Cristian Petruț Moisuc